

Piet van der Aar zwaait af bij SFR

Overgang met precisie benaderen

Met de internationale conferentie 'Nutrition in transition' in november markeert Schothorst Feed Research het 85-jarig bestaan van het instituut. Bovendien biedt de bijeenkomst een podium voor het afscheid van onderzoeker, directeur en onderzoeksdirecteur Piet van der Aar. Hij sluit daarmee zijn rijke carrière in de diervoeding officieel af.

Met het idee ruim tijd te hebben om taken en verantwoordelijkheden over te dragen, kondigde onderzoeksdirecteur Piet van der Aar zijn pensionering bij Schothorst Feed Research twee jaar geleden intern aan. De werkelijkheid blijkt iets weerbarstiger. Juist in de weken voorafgaand aan het internationale congres 'Nutrition in transition' ontstaat in Nederland een verhitte discussie over de stikstofkringloop in de landbouw. En hoewel het in de media lijkt alsof het om een recent fenomeen gaat, komt de kennis van een ervaren onderzoeker als Van der Aar in dit dossier als geroepen. Als geen ander weet hij welke feiten al bekend zijn, welke onderzoeken al gedaan zijn en hoe deze te vertalen naar de hedendaagse problematiek ten behoeve van duiding en perspectief. En dus is de aandacht gericht op de actualiteit en natuurlijk het aanstaande congres, meer dan op het voorbereiden van de overdracht.

Congres 'Nutrition in transition'

Ter gelegenheid van de pensionering van Piet van der Aar en het 85-jarig bestaan van Schothorst Feed Research vindt op 26 en 27 november in Nijkerk het congres 'Nutrition in transition' plaats. Beide dagen staan in het teken van precisievoeding van de drie belangrijkste landbouwhuisdieren: varkens, pluimvee en rundvee. Op de slotdag wordt het congres afgesloten met een afscheidsreceptie voor Van der Aar. Meer informatie: www.schothorst.nl.

Proactief

"Met name in de media is een discussie gaande over de relatie ammoniak, emissie, dieraantallen en depositie. Oude onderzoeken kunnen hierbij van grote betekenis zijn", meent Van der Aar. Dat betekent niet dat de onderzoeker kiest voor een defensieve houding. Integendeel. Van der Aar vindt dat de agrarische sector juist weg moet van die houding en moet kiezen voor een proactieve aanpak. En volgens hem kan dat ook, zo bewijst onderzoek uit verleden en heden. "Elk dierlijk productiesysteem heeft een vorm van inefficiëntie in zich. Hoe beter we het systeem doorgronden, hoe groter de efficiëntie. Neem het vleesvarken. Vroeger had dat dier een stikstofefficiëntie van zo'n 35 procent, tegenwoordig is dat al 50 procent. Die vooruitgang is behaald door verlaging van het stikstof in het voer, genetica en het gebruik van synthetische aminozuren. Met die middelen kunnen we misschien nog wel veel meer winst behalen, maar dat vraagt wel tijd."

Gidsland

De onderzoeker realiseert zich echter ook dat de consument niet zit te wachten op de technische oplossingen die de sector kan bieden. Al zet hij zijn vraagtekens bij de wens van de consument. "Het zijn niet zozeer de consumenten die bepalen, als wel de opiniemakers die de dienst uitmaken. De mening wordt bepaald door de driehoek mediapark – grachtengordel – Binnenhof. Dat kun je jammer vinden of oneerlijk, maar in het verstedelijkte Nederland is het een gegeven waarmee je rekening moet houden. Het landelijk gebied is de achtertuin van de steden en dat heeft gevolgen voor onze agrarische sector", stelt Van der Aar.

Hij verwacht dat een deel van de Nederlandse landbouwproductie zich zal verplaatsen naar het buitenland. “Dat hoeft niet per definitie slecht te zijn. Nederland wordt internationaal gezien als gidsland en dat kunnen we in de nieuwe opzet ook blijven.” Van der Aar verwacht dat de Nederlandse agrarische sector internationaal een voortrekkersrol kan spelen als het gaat om circulariteit. “In de veehouderij gaan we van een product- naar een kenniseconomie.”

Drijvers

Om die transitie te kunnen maken, is innovatie vereist van boeren in Nederland. “En dat is waar Nederlandse boeren goed in zijn. Geef ze een uitdaging en ze komen met een oplossing.” Die oplossing zal hoe dan ook leiden tot veranderingen op het platteland, verwacht de onderzoeksdirecteur. “Over tien, vijftien jaar hebben we een aantal grote landbouwbedrijven en veel regionaal georiënteerde bedrijven”, voorspelt hij.

Grote drijvers achter de veranderingen zijn de milieuvraagstukken en CO₂-emissie. Daarbij zal de uitdaging zijn om een modus te vinden die inspeelt op wat de consument wil. Efficiëntie, en dus verhogen van de productie per eenheid, leidt tot lagere emissies. “Met circulariteit, de beweging die de overheid nu onder druk van de samenleving maakt, raak je het productie-optimum echter kwijt. Dat kan dus betekenen dat de prijs voor circulariteit is dat je meer emissies moet accepteren.” Ook wijst Van der Aar op de betekenis van voedselveiligheid als circulariteit leidend wordt. “Tot nu toe is onze samenleving risicomijdend. We proberen alle risico's uit te sluiten, maar als we reststromen of coproducten in het proces toelaten, heeft dat consequenties. Gaan we concessies doen aan voedselveiligheid om circulariteit haalbaar en betaalbaar te maken?”

Juist vanuit het oogpunt van CO₂-emissie is het verplaatsen van productie naar het buitenland eigenlijk nadelig. “De consumptie van dierlijk eiwit in Nederland is redelijk stabiel. Dat zou ervoor kunnen pleiten het ‘overschot’ te verplaatsen naar het buitenland. Voor het Nederlandse mestprobleem is dat een voordeel. Internationaal is het echter een nadeel, want de productie van CO₂ voor diezelfde hoeveelheid vlees wordt vele malen hoger. Ook is de vraag of het dierwelzijn is gebaat bij die verplaatsing.”

Congres

Al die hedendaagse uitdagingen boeien Van der Aar enorm. Met plezier duikt hij in de boeken, pluist onderzoeken na en checkt data en gegevens. Hij verbindt de oude kennis met de nieuwe inzichten en concepten in de wetenschap. De onderzoeksdirecteur constateert dat nog lang niet alles bekend is en dat nieuw onderzoek kan bijdragen aan het vergroten van kennis én aan het vinden van oplossingen voor de problemen van nu. Dat gegeven heeft ook de basis gelegd voor het internationale congres op 26 en 27 november (zie kader), waarvoor Van der Aar samen met zijn collega's het programma heeft samengesteld. ‘Nutrition in transition’ benadrukt volgens hem de diverse veranderingen die op handen zijn en hun weerslag hebben op diervoeding, nationaal en internationaal.

“**Precisievoeding kan van grote betekenis zijn voor diverse transitie in de veehouderij**”, aldus Piet van der Aar, scheidend onderzoeksdirecteur Schothorst Feed Research.

Transities

Op dierniveau spelen de transitie tussen levensfasen. “Juist in die overgangsfases hebben dieren heel andere voedingsbehoeften. We krijgen steeds meer inzicht in hoe we daarin kunnen voorzien, maar weten nog lang niet alles. Dat vraagt meer onderzoek, onder andere als het gaat om de effecten op levensduur en ziektegevoeligheid.”

Zoals duidelijk wordt uit de actuele stikstofdiscussie, bevindt de veehouderij als geheel zich ook in een transitiefase. “Wat tot een aantal jaren geleden goed was, voldoet niet meer aan de eisen van deze tijd. De sector zal zich moeten aanpassen aan de veranderende perceptie van met name de westerse consument. Die transitie heeft ook invloed op de wijze waarop naar diervoeding wordt gekeken.”

De laatste transitie is de eiwittransitie en de CO₂-footprint van de dierhouderij. “Voor alle drie transitie constateer ik dat precisievoeding van grote betekenis kan zijn. Hoe exacter we voeren, hoe beter de benutting en hoe kleiner de verliezen.”

Toekomst

Het beschikbaar hebben en maken van data, deze terugkoppelen en daarop sturen maakt dat er in de ogen van de SFR-onderzoeksdirecteur enorm boeiende tijden aankomen voor de veehouderij in het algemeen en de nutritionist in het bijzonder. “De ontwikkeling van kunstmatige intelligentie biedt zo veel mogelijkheden, ook voor de veehouderij. In potentie kun je op deze manier alle kennis die er in de wereld is, benutten om tot de beste oplossing te komen.”

Zelf zal hij daaraan geen bijdrage meer leveren, zo lijkt het. Of toch...? “Nou, ik blijf nog bij een enkel project hier wel wat betrokken”, geeft hij schoorvoetend toe. Maar na ruim veertig jaar actief in diervoedingsonderzoek maakt hij komend jaar bewust tijd voor andere dingen. Het congres markeert voor Van der Aar zijn eigen transitie moment.